

U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy JUDr. Pavla Simona a soudců Mgr. Víta Bičáka, JUDr. Romana Fialy, Mgr. Ing. Radovana Havelce, JUDr. Tomáše Rychlého a Mgr. Jitky Zavřelové, rozhodl o návrhu **Krajského úřadu Středočeského kraje**, se sídlem v Praze 5, Zborovská 81/11, na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi ním na straně jedné a **Okresním soudem Praha-východ, Krajským soudem v Praze a Nejvyšším soudem** na straně druhé, a dalších účastníků sporu vedeného u Okresního soudu Praha-východ pod sp. zn. 8 C 86/2022, o zaplacení částky 2 093 486 Kč s příslušenstvím: žalobkyně **obec Svojetice**, se sídlem ve Svojeticích, Na Kopci 14, zastoupená JUDr. Evelynou Lojdovou, advokátkou se sídlem v Praze 1, Pařížská 67/11, a žalovaná **obec Mukařov**, se sídlem v Mukařově, Příčná 11,

takto:

- I. **Příslušný** vydat rozhodnutí ve věci vedené u Okresního soudu Praha-východ pod sp. zn. 8 C 86/2022, o zaplacení částky 2 093 486 Kč s příslušenstvím **je soud**.
- II. Usnesení Okresního soudu Praha-východ ze dne 10. 3. 2022, čj. 8 C 86/2022-23, usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 23. 5. 2022, čj. 22 Co 126/2022-39, a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 12. 2022, čj. 33 Cdo 3248/2022-67, **se zrušují**.

Odůvodnění:

[1] Návrhem doručeným dne 18. 5. 2023 zvláštnímu senátu zřízenému podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů (dále jen „zákon č. 131/2002 Sb.“) se Krajský úřad Středočeského kraje (dále též jen „navrhovatel“) domáhal, aby zvláštní senát rozhodl spor o pravomoc podle § 1 odst. 1 písm. a) zákona č. 131/2002 Sb., vzniklý mezi navrhovatelem na straně jedné a Okresním soudem Praha-východ, Krajským soudem v Praze a Nejvyšším soudem na straně druhé ve věci vedené u Okresního soudu Praha-východ pod sp. zn. 8 C 86/2022, o zaplacení částky 2 093 486 Kč s příslušenstvím z titulu bezdůvodného obohacení, jež byla poskytnuta jako investiční příspěvek na rozšiřující výstavbu spádové základní školy.

[2] Z návrhu na zahájení kompetenčního sporu a předloženého spisu vyplynuly následující skutečnosti:

[3] Žalobkyně (obec Svojetice) se žalobou podanou u soudu domáhala na žalované (obec Mukařov) zaplacení částky 2 093 486 Kč s příslušenstvím z titulu bezdůvodného obohacení představující částku zaplacenou žalobkyní na základě smlouvy o spolufinancování rozšíření spádové Základní školy Mukařov ze dne 5. 8. 2019, od které žalobkyně odstoupila. Této smlouvě předcházela smluvní ujednání upravující mezi žalobkyní, žalovanou a dalšími obcemi otázku zajištění podmínek pro plnění povinné školní docházky ve smyslu § 178 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), včetně závazku podílet se na nákladech rozšiřování spádové ZŠ Mukařov. Žalobkyně, žalovaná a další obce uzavřely roku 2009 dohodu o vytvoření společného školského obvodu spádové ZŠ Mukařov tvořeného územím žalobkyně (obec Svojetice), územím žalované (obec Mukařov), jakož i územím dalších obcí. Smlouvou o spolufinancování projektu přístavby spádové základní školy ze dne 16. 4. 2009 si účastnice dohodly rozsah finanční spolupráce žalobkyně na projektu přístavby spádové školy a smlouvou z 9. 6. 2014 byla upravena finanční spolupráce žalobkyně a dalších obcí na pokračujícím rozšíření spádové školy. V obou smlouvách byla dále sjednána povinnost žalované přijímat do spádové školy žáky ostatních obcí podle ujednaného poměru. Žalovaná a další obce tvořící spádový obvod ZŠ Mukařov uzavřely dne 30. 3. 2016 smlouvu, jejímž obsahem byla dohoda smluvních stran na dalším navyšování kapacity ZŠ Mukařov a stanovení podílu finanční spolupráce ostatních obcí na rozšíření ZŠ Mukařov. Žalobkyně se dle této smlouvy měla na rozšíření podílet částkou 2 222 630 Kč. Tato smlouva však nebyla žalobkyní původně podepsána, v důsledku čehož byla ze strany žalované ke dni 31. 3. 2016 vypovězena dohoda o vytvoření společného školského obvodu spádové školy. Následně byla mezi žalobkyní a žalovanou uzavřena nová dohoda o vytvoření společného školského obvodu spádové ZŠ Mukařov ze dne 18. 7. 2019. Dne 5. 8. 2019 byla mezi žalobkyní a žalovanou (a dalšími obcemi) uzavřena smlouva o spolufinancování rozšíření spádové ZŠ Mukařov, která byla svým obsahem totožná jako smlouva uzavřená ostatními obcemi a žalovanou dne 30. 3. 2016. Předmětem této smlouvy je úprava práv a povinností smluvních stran při poskytování a přijímání finančních prostředků obcí školského obvodu za účelem úhrady realizace rozšíření ZŠ Mukařov. Obce školského obvodu a zároveň účastníci této smlouvy se zavázaly poskytnout obci Mukařov finanční spoluúčast na tomto projektu. Žalovaná (obec Mukařov) se v čl. VI bodu 6 této smlouvy zavázala, že do 30 dnů po obdržení platby finanční spoluúčasti obcemi školského obvodu podá na Katastrální úřad pro Prahu-východ návrh na zápis spoluvlastnických podílů jednotlivých obcí školského obvodu v uvedené procentuální výši (pro žalobkyni ve výši 6,6 %) na stavbě rozšíření ZŠ Mukařov (resp. pozemku, na němž stojí). Podle čl. VI bodu 7 je cena uvedené části pozemku pod budovou součástí celkové ceny projektu rozšíření ZŠ Mukařov. Žalovaná jako zřizovatel ZŠ Mukařov se rovněž v čl. IV bodu 5 smlouvy ze dne 5. 8. 2019 zavázala navyšovat kapacitu školy od školního roku 2016/2017 tak, aby ředitel školy mohl v souladu se schválenými kritérii pro přijímání žáků přijmout všechny děti z obcí školského obvodu, a to až do naplnění technické kapacity školských zařízení. V návaznosti na podpis této smlouvy měla žalobkyně uhradit žalované částku 2 093 486 Kč. V přípisu ze dne 23. 12. 2019 žalovaná obcím sdělila, že jejím hlavním cílem je, aby v případě, že k zápisu přijde více dětí, než bude

pokračování

moci škola přijmout, nebyl mezi odmítnutými nikdo z Mukařova, a vyzvala k hledání prostor, které by pokryly nutnou kapacitu. Dne 30. 3. 2020 žalovaná vypověděla smlouvu o financování projektu nástavby kontejnerové přístavby spádové ZŠ Mukařov ze dne 9. 6. 2014. Ze zápisu Rady obce Mukařov konané dne 17. 6. 2020 se podává, že Rada obce neuděluje výjimku podle § 23 odst. 5 školského zákona a nesouhlasí s navýšením kapacity ZŠ Mukařov nad stávající počet 660 žáků a návrh postupuje zastupitelstvu obce Mukařov, a v souladu s tím je nutné novelizovat obecně závaznou vyhlášku č. 1/2014 a vymezit školský obvod ZŠ Mukařov obvodem obce Mukařov. Zastupitelstvo obce Mukařov na zasedání konaném dne 30. 6. 2020 nepřijalo návrh na navýšení kapacity ZŠ Mukařov na 700 žáků, a naopak přijalo návrh změny obecně závazné vyhlášky o stanovení školského obvodu ZŠ Mukařov tak, že školský obvod je vymezen obvodem obce Mukařov. Žalovaná o tom vyrozuměla žalobkyni přípisem ze dne 3. 7. 2020 s tím, že přijetím obecně závazné vyhlášky č. 2/2020, měnící obecně závaznou vyhlášku č. 1/2014, se veřejnoprávní smlouva o spádovosti ZŠ Mukařov, uzavřená mezi obcemi, stala obsoletní, respektive ve smyslu § 2006 o. z. dnem schválení uvedených dokumentů zastupitelstvem obce Mukařov všechny závazky z veřejnoprávní smlouvy zanikly pro nemožnost plnění. Žalobkyně (obec Svojetice) vyzvala žalovanou přípisem ze dne 16. 9. 2020 k podání návrhu na zápis spoluvlastnických podílů mimo jiné i na přístavbě ZŠ Mukařov podle smlouvy ze dne 5. 8. 2019. Žalovaná uvedený požadavek přípisem ze dne 22. 10. 2020 neakceptovala. Dále obce, včetně žalobkyně, navrhly žalované podáním ze dne 17. 5. 2021, aby vzájemné vztahy obcí společného školského obvodu ZŠ Mukařov byly mimo jiné vypořádány tak, že nebudou požadovat zápis spoluvlastnických podílů na pozemku se stavbou zděné přístavby ZŠ Mukařov, a to za podmínky, že obec Mukařov uhradí každé z podepsaných obcí částku odpovídající součtu všech příspěvků poskytnutých na spolufinancování projektu. Na to žalovaná (obec Mukařov) reagovala přípisem ze dne 24. 9. 2021, v němž k vypořádání smlouvy ze dne 5. 8. 2019 uvedla, že záměr převést část spoluvlastnického podílu na nemovité věci na další obce by musel být podle zákona o obcích zveřejněn již před uzavřením dané smlouvy, k čemuž však nedošlo, a proto žádný závazek žalované převést spoluvlastnické podíly na budově ZŠ Mukařov na další obce neexistuje a neexistoval. Finanční příspěvky podle žalované nejsou bezdůvodným obohacením, protože absolutně neplatným právním jednáním je pouze část smlouvy upravující závazek podání návrhu na zápis spoluvlastnických podílů na stavbě projektu. Finanční příspěvky ze strany obcí zjevně nepředstavují a nemohou představovat kupní cenu za neexistující převod spoluvlastnických podílů, ale představují – a to i nezávisle na existenci jakékoliv smlouvy – „finanční spoluúčasti“ jednotlivých obcí na nákladech obce Mukařov spojených se zajištěním kapacity ZŠ Mukařov pro děti ze všech obcí společného školského obvodu, a to až do výše kapacity nové školy. Žalobkyně (obec Svojetice) odstoupila od smlouvy o spolufinancování rozšíření spádové ZŠ Mukařov nejprve dne 20. 12. 2021 a následně dne 28. 1. 2022 poté, co bylo odstoupení od uvedené smlouvy schváleno zastupitelstvem obce Svojetice dne 26. 1. 2022. V reakci na předžalobní výzvu ze dne 4. 2. 2022 obec Mukařov přípisem ze dne 17. 2. 2022 sdělila, že si je vědoma toho, že plnění poskytnuté na základě neplatného právního důvodu představují plnění bezdůvodné, která je třeba vrátit. Souběžně je podle ní třeba řešit bezdůvodné obohacení, které obci Svojetice vzniklo tím, že se žádným zvláštním způsobem nepodílela a nepodílí na nákladech připadajících na každého jednotlivého žáka s trvalým pobytem v obci Svojetice. Tyto náklady obec Mukařov započítává proti poskytnutým finančním příspěvkům, a navrhuje uzavření dohody o výši podílu obce Svojetice na nákladech s poskytováním povinného

školního vzdělávání dětí ze Svojetic a navazující dohody o výši částky, která bude obci Svojetice vrácena. Žalobkyně (obec Svojetice) podala dne 24. 2. 2022 žalobu v nyní posuzované věci k Okresnímu soudu Praha-východ, přičemž považuje smlouvu o spolufinancování rozšíření spádové školy ZŠ Mukařov ze dne 5. 8. 2019 za absolutně neplatnou, rovněž však od ní odstoupila z důvodu nenavýšení kapacity ZŠ Mukařov, nepřevedení spoluvlastnického práva k budově rozšiřující ZŠ Mukařov na žalobkyni a konečně pro nemravné a nepoctivé jednání žalované.

[4] Okresní soud Praha-východ usnesením ze dne 10. 3. 2022, čj. 8 C 86/2022-23, řízení zastavil pro nedostatek své pravomoci (výrok I), a rozhodl, že po právní moci usnesení bude věc postoupena Krajskému úřadu Středočeského kraje (výrok II). Shledal, že samotná smlouva z 5. 8. 2019 ve své preambuli obsahuje ustanovení, že žalovaná zajišťuje pro ostatní smluvní strany podmínky pro plnění povinné školní docházky ve smyslu školského zákona. Ve smlouvě je sjednán závazek žalované navyšovat kapacitu ZŠ Mukařov tak, aby až do naplnění technické kapacity mohly být v souladu se schválenými kritérii do ZŠ Mukařov přijímány všechny děti z obcí tvořících spádový školský obvod. Tomu odpovídala povinnost žalobkyně a dalších obcí finančně se podílet na nákladech na rozšíření ZŠ Mukařov. Vzhledem k tomu, že povinnost zajišťovat podmínky pro plnění povinné školní docházky je obcím uložena ve školském zákoně, nabyt soud přesvědčení, že obsahem smlouvy z roku 2019 je výkon působnosti v oblasti veřejné správy ve smyslu ustanovení § 160 správního řádu. Předmětem řízení je podle soudu nárok, který má jasnou faktickou souvislost s veřejnoprávní smlouvou, kterou se žalovaná zavázala zajišťovat pro žalobkyni podmínky k plnění povinné školní docházky. Uplatněný nárok má konkrétně představovat bezdůvodné obohacení vzniklé v přímé souvislosti s veřejnoprávní smlouvou a v souladu v usnesení zvláštního senátu ze dne 25. 2. 2016, čj. Konf 10/2015-11, je třeba jej posoudit jako spor z veřejnoprávní smlouvy. K tomu soud dodal, že argumentace žalobkyně o tom, že předmětná smlouva je absolutně neplatná, na uvedeném závěru nic nemění, neboť z usnesení zvláštního senátu vyplývá, že jako spor z veřejnoprávní smlouvy je třeba posoudit i nárok vyplývající z neplatně uzavřené veřejnoprávní smlouvy či dokonce ze smlouvy, která uzavřena nebyla, avšak s ohledem na podstatu sporu uzavřena být mohla. I v případě neplatnosti či neuzavření smlouvy z roku 2019 je na nárok žalobkyně třeba nahlížet jako na spor z veřejnoprávní smlouvy.

[5] K odvolání žalobkyně Krajský soud v Praze usnesením ze dne 23. 5. 2022, čj. 22 Co 126/2022-39, usnesení soudu prvního stupně potvrdil (výrok I), a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení (výrok II). Odvolací soud uvedl, že smlouva o spolufinancování rozšíření ZŠ Mukařov ze dne 5. 8. 2019 ve své preambuli obsahuje ustanovení o tom, že žalovaná zajišťuje pro ostatní smluvní strany podmínky pro plnění povinné školní docházky ve smyslu školského zákona. Smlouvou o spolufinancování rozšíření spádové ZŠ Mukařov ze dne 5. 8. 2019 se obec Mukařov mimo jiné zavázala, že jako zřizovatel ZŠ Mukařov bude navyšovat kapacitu školy od školního roku 2016/2017 tak, aby ředitel školy mohl v souladu se schválenými kritérii pro přijímání žáků přijmout všechny děti z obcí školského obvodu. Obec Mukařov se tak zavázala činit až do naplnění technické kapacity školských zařízení. Z těchto ujednání je zřejmé, že dohoda o vytvoření společného školského obvodu ze dne 18. 7. 2019 a smlouva o spolufinancování rozšíření spádové ZŠ Mukařov ze dne 5. 8. 2019 jsou vzájemně podmíněné, kdy závazek

pokračování

spolufinancovat rozšíření ZŠ Mukařov navazuje na dohodu o vytvoření společného školského obvodu, což i žalobkyně připouští v žalobě. Vzhledem k tomu, že hlavním účelem smlouvy o spolufinancování rozšíření spádové ZŠ Mukařov ze dne 5. 8. 2019 je veřejnoprávní služba (povinnost obcí zajišťovat podmínky pro plnění povinné školní docházky), tedy jejím předmětem je výkon veřejné správy, lze uzavřít, že v ní veřejnoprávní závazek (zajištění povinné školní docházky) převažuje nad soukromoprávním závazkem (spolufinancování projektu). Na posouzení smlouvy o spolufinancování rozšíření spádové ZŠ Mukařov ze dne 5. 8. 2019, jako na poskytování veřejnoprávní služby, přitom nemá vliv uplatnění nároku na vydání bezdůvodného obohacení z této smlouvy, neboť přiměřené použití občanského zákoníku na takovém případě nevyklučuje ani § 170 správního řádu. Na nárok žalobkyně ze smlouvy o spolufinancování rozšíření spádové ZŠ Mukařov ze dne 5. 8. 2019 je proto třeba nahlížet jako na nárok z veřejnoprávní smlouvy. Krajský soud v Praze odkázal na usnesení zvláštního senátu, čj. Konf 10/2015-11, s tím, že soubor práv a povinností vyplývajících z jedné veřejnoprávní smlouvy (v daném případě dohody o vytvoření společného školského obvodu) má být posuzován komplexně, ve všech svých vzájemných souvislostech, a pokud možno jednou soustavou orgánů, protože je třeba v pochybnostech vykládat určitou povahu a podstatu (veřejnoprávní, či naopak soukromoprávní) tak, že o nich bude rozhodovat pokud možno jeden orgán.

[6] Nejvyšší soud usnesením ze dne 14. 12. 2022, čj. 33 Cdo 3248/2022-67, dovolání žalobkyně odmítl. Uzavřel, že závěry vyslovené v usnesení zvláštního senátu čj. Konf 10/2015-11, se prosadí i v posuzované věci, kdy nárok uplatněný žalobkyní je součástí komplexního souboru vzájemných práv a povinností majících původ v dohodě o vytvoření společného školského obvodu; závazek spolufinancovat rozšíření ZŠ Mukařov na tuto dohodu přímo navazuje a smlouvy jsou tak vzájemně podmíněné. V uvedeném směru je případný poukaz odvolacího soudu na to, že hlavním účelem smlouvy o spolufinancování rozšíření spádové ZŠ Mukařov ze dne 5. 8. 2019 je veřejnoprávní služba, tedy jejím předmětem je výkon veřejné správy. Souvislost s veřejnoprávní smlouvou je zřejmá také z toho, že uplatněný nárok má původ ve skutečnosti, že zajišťování povinné školní docházky má veřejnoprávní charakter. Odvolací soud správně připomněl, že z judikatury zvláštního senátu vyplývá, že soubor práv a povinností vyplývajících z jedné veřejnoprávní smlouvy (v daném případě dohody o vytvoření společného školského obvodu) má být posuzován komplexně, ve všech svých vzájemných souvislostech, a pokud možno jednou soustavou orgánů, protože je třeba v pochybnostech vykládat ustanovení o pravomocích rozhodovat o právech a povinnostech majících určitou povahu a podstatu tak, že o nich bude rozhodovat pokud možno jeden orgán. Použitelnost citovaného usnesení zvláštního senátu přitom není dotčena žalobkyní namítanou odlišností skutkových okolností věci, neboť závěry zvláštním senátem formulované jsou obecné povahy.

[7] Krajský úřad Středočeského kraje s postupem Okresního soudu Praha-východ (a rovněž Krajského soudu v Praze a Nejvyššího soudu) nesouhlasil a podal zvláštnímu senátu návrh na rozhodnutí negativního kompetenčního sporu. Navrhovatel se domnívá, že předmětem veřejnoprávní smlouvy o vytvoření společného školského obvodu (zřejmě „ze dne 18. 7. 2019“ – pozn. zvláštního senátu) jsou neinvestiční příspěvky, zatímco předmětem smlouvy ze dne 5. 8. 2019 je příspěvek investiční. Pokud soud odkázal na usnesení zvláštního senátu ze dne 25. 2. 2016, čj. Konf 10/2015-11, pak podle navrhovatele použil nepřiléhavou

judikaturu, neboť tam posuzované nároky vyplývaly pouze ze smlouvy o závazku veřejné služby ve veřejné linkové dopravě, která je nesporně veřejnoprávní smlouvou, a nikoliv nějaké následující smlouvy. Materiální podstatou smlouvy ze dne 5. 8. 2019 je dohoda obcí o společné stavbě nové budovy. Hmotný výsledek smlouvy je právě znakem smlouvy soukromoprávní, nikoliv veřejnoprávní. Smlouva o výstavbě nové budovy nezakládá, nemění, ani neruší práva a povinnosti v oblasti veřejného práva. Navrhovatel souhlasí s názorem, že žaloba opakovaně argumentuje veřejným právem, používá termíny veřejného práva, ale podstatou je bezdůvodné obohacení na základě smlouvy o výstavbě nové budovy. Jednou ze žalobních námitek je i nezapsání spoluvlastnictví obce Svojetice, což rovněž nepatří do veřejného práva, ale do soukromého práva. Pokud Okresní soud Praha-východ pochyboval o obsahu smlouvy ze dne 5. 8. 2019, pak mohl a měl vyzvat žalobkyni k upřesnění žaloby a odstranit její případné nedostatky; navrhovatel v tomto směru odkázal na usnesení zvláštního senátu ze dne 11. 2. 2020, čj. Konf 49/2018-28, a ze dne 28. 5. 2013, čj. Konf 67/2012-8. Argumentace soudů ustanovením § 178 odst. 2 písm. c) školského zákona je podle navrhovatele nepřipadná, neboť toto zákonné ustanovení se týká pouze zřízení školského obvodu, nikoliv nakládání s majetkem obce, stavbou školy. Podle § 178 odst. 2 písm. c) školského zákona lze společný školský obvod základní školy vytvořit dohodou obcí, z nichž jedna je zřizovatelem této základní školy. Navrhovatel namítá, že nelze uzavřít veřejnoprávní smlouvu podle § 159 a násl. správního řádu, protože podle § 160 správního řádu mohou územní samosprávné celky vzájemně uzavírat veřejnoprávní smlouvy týkající se plnění úkolů vyplývajících z jejich samostatné působnosti při výkonu veřejné moci jen v případě, že tak stanoví zvláštní zákon. Školský zákon lze za takový zákon považovat, nelze však přehlédnout, že výslovně používá termín „*dohodu*“, nikoliv „*veřejnoprávní smlouvu*“, a podle navrhovatele tudíž dohoda o vytvoření školského obvodu není veřejnoprávní smlouvou. Argumentace soudů ohledně preambule smlouvy z 5. 8. 2019 je pouze formálním, nikoliv materiálním posouzením. Při nahlížení na smlouvy uzavírané obcí, jako na související se smlouvou veřejnoprávní, by tak byly všechny smlouvy, protože by se dalo dovodit, že slouží k zajištění školní docházky. Šlo by tak i o smlouvy o opravě komunikace, protože slouží dětem ke školní docházce do spádové školy, o stavbě sportoviště, protože by mohlo sloužit při výuce tělocviku atd. Podle navrhovatele jsou tedy splněny podmínky pro to, aby rozhodujícím orgánem daného sporu byl soud.

[8] Zvláštní senát se nejprve zabýval otázkou, zda jsou splněny podmínky pro vydání rozhodnutí o kompetenčním sporu, přičemž vycházel z následujících skutečností a úvah:

[9] Podle § 1 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb., se podle tohoto zákona postupuje při kladných nebo záporných kompetenčních sporech o pravomoc nebo věcnou příslušnost (dále jen „pravomoc“) vydat rozhodnutí, jehož stranami jsou: a) soudy a orgány moci výkonné, územní, zájmové nebo profesní samosprávy, b) soudy v občanském soudním řízení a soudy ve správním soudnictví.

[10] Takto vymezené kompetenční spory projednává a rozhoduje zvláštní senát (srov. § 2 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb.). Ten pak rozhodne, kdo je příslušný vydat rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení (§ 5 odst. 1 téhož zákona).

pokračování

[11] V nyní rozhodované věci popřel svou pravomoc Okresní soud Praha-východ (a s jeho rozhodnutím se ztotožnil Krajský soud v Praze a Nejvyšší soud) a rovněž navrhopatel popírá svou pravomoc ve věci rozhodnout poté, co mu byla věc postoupena; jedná se proto o negativní kompetenční spor, k jehož projednání je příslušný zvláštní senát podle zákona č. 131/2002 Sb.

[12] Zvláštní senát rozhoduje o kompetenčním sporu podle skutkového a právního stavu ke dni svého rozhodnutí (srov. usnesení zvláštního senátu ze dne 24. 11. 2004, čj. Konf 3/2003-18, publikované pod č. 485/2005 Sb. NSS).

[13] Podle § 7 odst. 1 o. s. ř. v občanském soudním řízení projednávají a rozhodují soudy spory a jiné právní věci, které vyplývají z poměrů soukromého práva, pokud je podle zákona neprojednávají a nerozhodují o nich jiné orgány.

[14] Podle § 159 odst. 1 správního řádu veřejnoprávní smlouva je dvoustranný nebo vícestranný úkon, který zakládá, mění nebo ruší práva a povinnosti v oblasti veřejného práva.

[15] Podle § 160 odst. 1 správního řádu stát, veřejnoprávní korporace, jiné právnické osoby zřízené zákonem a právnické a fyzické osoby, pokud vykonávají zákonem nebo na základě zákona svěřenou působnost v oblasti veřejné správy, mohou za účelem plnění svých úkolů vzájemně uzavírat veřejnoprávní smlouvy. Podle odstavce 6 téhož ustanovení územní samosprávné celky mohou vzájemně uzavírat veřejnoprávní smlouvy týkající se plnění úkolů vyplývajících z jejich samostatné působnosti při výkonu veřejné moci, jen stanoví-li tak zvláštní zákon.

[16] Podle § 169 odst. 1 písm. b) správního řádu spory z veřejnoprávní smlouvy rozhoduje příslušný krajský úřad, jde-li o veřejnoprávní smlouvu podle § 160 a jsou-li smluvními stranami obce, které nejsou obcemi s rozšířenou působností, nepřevzme-li věc Ministerstvo vnitra.

[17] Podle § 178 odst. 1 školského zákona obec je povinna zajistit podmínky pro plnění povinné školní docházky dětí s místem trvalého pobytu na jejím území, v případě cizince s místem pobytu, a dětí umístěných na jejím území ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy, které se v souladu se zvláštním právním předpisem nevzdělávají ve školách zřízených při těchto školských zařízeních. Obec a) zřizuje a zrušuje základní školu, nebo b) zajišťuje plnění povinné školní docházky v základní škole zřizované jinou obcí nebo svazkem obcí. Podle odstavce 2 téhož ustanovení na území obce, části obce nebo na území více obcí se vymezují školské obvody spádové školy takto: a) je-li v obci jedna základní škola zřízená obcí, tvoří školský obvod území obce, b) je-li v obci více základních škol zřizovaných obcí, stanoví obec školské obvody obecně závaznou vyhláškou, c) je-li na území svazku obcí jedna základní škola nebo více základních škol zřízených svazkem obcí nebo dojde-li k dohodě několika obcí o vytvoření společného školského obvodu jedné nebo více základních škol zřizovaných některou z těchto obcí, stanoví každá z dotčených obcí obecně závaznou vyhláškou příslušnou část školského obvodu.

[18] Podle § 180 odst. 1 školského zákona obec nebo svazek obcí zajišťuje výdaje právnických osob vykonávajících činnost škol a školských zařízení, které zřizuje, s výjimkou výdajů hrazených z finančních prostředků státního rozpočtu přidělovaných podle § 161 odst. 3 a 4, § 161a odst. 2, § 161b odst. 2, § 161c odst. 6 a z jiných zdrojů; v případě, že školský obvod přesahuje území jedné obce, zabezpečují výdaje školských zařízení sloužících základní škole v tomto školském obvodu dotčené obce poměrně podle počtu žáků s místem trvalého pobytu v jednotlivých obcích, nedojde-li mezi obcemi k jiné dohodě.

[19] Žalobkyně se v této věci domáhá vrácení finanční částky, kterou poskytla žalované na základě smlouvy uzavřené dne 5. 8. 2019. Pro posouzení, zda je dána pravomoc soudů o daném nároku rozhodnout (§ 7 odst. 1 o. s. ř.), či zda o něm má rozhodnout správní orgán (§ 169 odst. 1 písm. b) s. ř.), je nezbytné odpovédět na otázku, zda lze předmětnou smlouvu kvalifikovat jako smlouvu veřejnoprávní.

[20] Zvláštní senát nemá pochybnost o tom, že (i) povinnosti obcí související se zajištěním povinné školní docházky spadají do jejich samostatné působnosti [srov. § 35 a § 84 odst. 2 písm. y) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve spojení s § 178 odst. 1 školského zákona] a že (ii) účastnice řízení, jako územní samosprávné celky, spolu mohly uzavřít veřejnoprávní smlouvu při výkonu své samostatné působnosti jen v případě, kdy tak stanovil zákon (§ 160 odst. 6 správního řádu). Z toho důvodu je třeba za veřejnoprávní smlouvu považovat dohodu o vytvoření společného školského obvodu spádové ZŠ Mukařov ze dne 18. 7. 2019, neboť její uzavření výslovně předpokládá § 178 odst. 2 písm. c) školského zákona. Zvláštnímu senátu však není známo žádné zákonné zmocnění, které by umožňovalo obcím uzavřít dohodu o poskytnutí investičních příspěvků na výstavbu či přístavbu spádové školy. Školský zákon v § 180 odst. 1 předpokládá možnost dohody obcí, které zřídily společný školský obvod, jen ohledně výdajů školských zařízení sloužících základní škole, tj. nikoli ohledně výdajů na činnost školy a nikoli ohledně výdajů investičních.

[21] Příspěvek ve výši 2 093 486 Kč poskytnutý žalobkyní představuje investiční příspěvek na rozšiřující výstavbu spádové ZŠ Mukařov. Smlouva o spolufinancování rozšíření spádové ZŠ Mukařov ze dne 5. 8. 2019, na jejímž základě byl příspěvek uhrazen, je tudíž smlouvou soukromoprávní. Smlouvu veřejnoprávní z ní nečiní okolnost, že chronologicky navazovala na dřívější dohodu o vytvoření společného školského obvodu, ani že jejím účelem bylo zřejmě zajištění materiálních podmínek pro školní docházku žáků s bydlištěm mj. v žalující obci formou poskytnutí příspěvku na vybudování přístavby základní školy. Podstatné je pouze to, že zákon uzavření takové smlouvy mezi územně samosprávnými celky jako smlouvy veřejnoprávní neumožňuje. S ohledem na uvedené se závěry dosažené v usnesení zvláštního senátu ze dne 25. 2. 2016, čj. Konf 10/2015-11, neuplatní.

[22] Z uvedených důvodů zvláštní senát výrokem I. tohoto usnesení podle § 5 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb. rozhodl, že příslušným vydat rozhodnutí ve věci zaplacení částky 2 093 486 Kč s příslušenstvím, která byla poskytnuta jako investiční příspěvek na rozšiřující výstavbu spádové základní školy, je soud.

pokračování

[23] Zvláštní senát podle § 5 odst. 3 zákona č. 131/2002 Sb. zruší rozhodnutí, kterým strana kompetenčního sporu popřela svou pravomoc o věci rozhodovat, ačkoliv podle rozhodnutí zvláštního senátu je vydání rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení v její pravomoci. Dalším výrokem proto zvláštní senát zrušil usnesení Okresního soudu Praha-východ ze dne 10. 3. 2022, čj. 8 C 86/2022-23, usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 23. 5. 2022, čj. 22 Co 126/2022-39, a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 12. 2022, čj. 33 Cdo 3248/2022-67, a odstranil tak překážku věci rozhodnuté.

[24] Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb. závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Dále tedy bude Okresní soud Praha-východ pokračovat v řízení o žalobě podané z titulu bezdůvodného obohacení na zaplacení částky 2 093 486 Kč s příslušenstvím, jež byla poskytnuta jako investiční příspěvek na rozšiřující výstavbu spádové základní školy.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 26. října 2023

JUDr. Pavel Simon
předseda zvláštního senátu